

Les Millors Tècniques Disponibles en l'elaboració del vi i cava

Joana Viñas Poch

Condicionants del mercat actual:

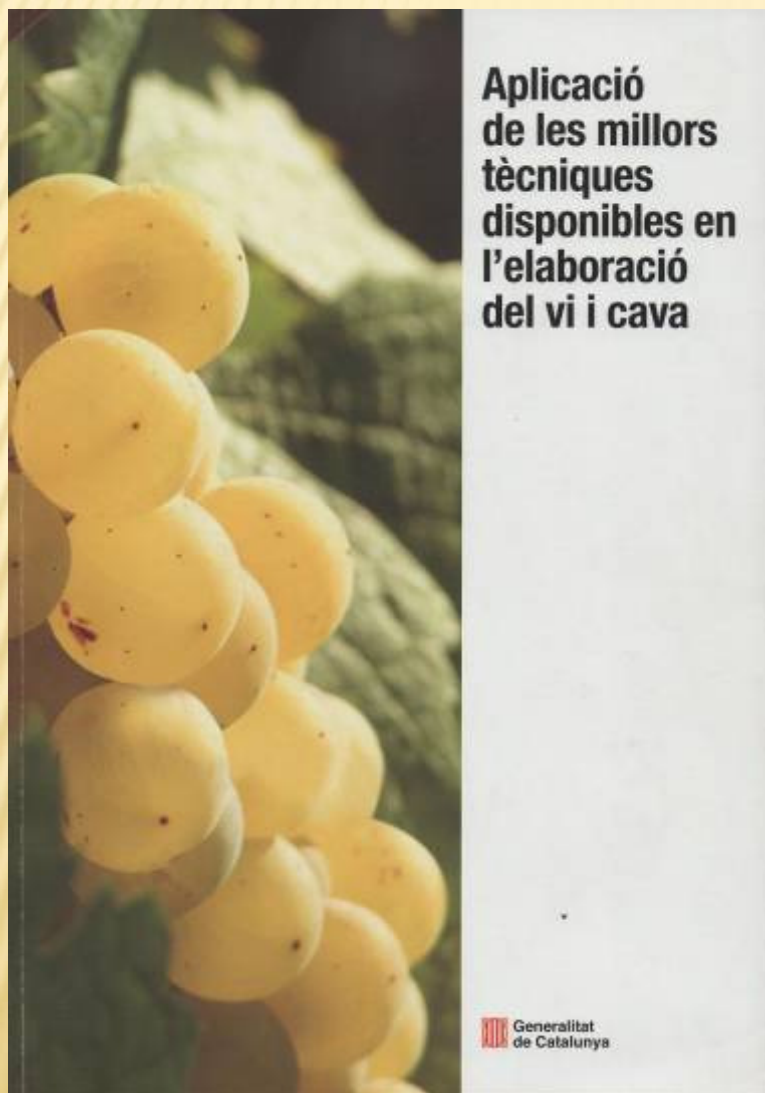
Sostenibilitat:

---

1. Racionalitzar i minimitzar la utilització de recursos energètics no renovables
2. Racionalitzar l'ús / recurs d'aigua
3. Racionalitzar la utilització de materials i productes enològics
4. Minimitzar la generació de residus i gestionar-los adequadament

Guia de Millors Tècniques Disponibles per al Sector del Vi i Cava

**Guia elaborada per
l'INCAVI,
CERPTA (UAB) i
DTiS amb la col·laboració
d'empreses i tècnics del Sector
Vitivinícola.
Revisada i complementada per
les Associacions del Sector**

Objectius :

- ✘ **Instrument d'autoavaluació** de compliment de les pautes de sostenibilitat en el procés de producció,
- ✘ Base de l'organització sectorial d'un sistema de **auditoria mediambiental**,
- ✘ Base per l'establiment d'un **aval identificable pel mercat i el consumidor** de la sostenibilitat dels productes vitivinícoles i les seves empreses.

Què podem considerar MTD ?

- ✘ Bones pràctiques ambientals
- ✘ Control de processos i operacions
- ✘ Mesures correctores
- ✘ Canvis en els processos
- ✘ Implantació de sistemes de gestió ambiental

Organització de la Guia a Catalunya

---

1. Definició
2. Procés d'elaboració del Vi i Cava
3. Aspectes ambientals
4. Bones Pràctiques basades en les MTDs del sector.
91 Fitxes.
5. Consideracions en l'àmbit territorial de Catalunya.

MTD i Millores ambientals:

- De gestió de les etapes de procés:
  - Generals de procés de vins tranquils: transport de raïm, premsat, FA, FML, clarificació, estabilització tartàrica, criança, embotellat,...
  - Específiques de Cava: tiratge, criança, remogut, degollament,...
- Actuacions generals de control energètic
- De gestió de neteja d'equips i instal·lacions
- De gestió d'aparells de refrigeració
- De gestió de calderes i grups electrògens
- De gestió de productes contaminants
- De gestió i tractament d'aigües residuals
- De gestió i tractament de residus
- De gestió de les emissions a l'atmosfera
- De eco concepció d'edificis
- De formació i comunicació

TÈCNIQUES SOSTENIBLES. Aspectes ambientals considerats

1. Principals recursos consumits

- ✓ Consum d'aigua.
- ✓ Consum d'energia elèctrica i tèrmica
- ✓ Consum de materials i productes enològics.

TÈCNIQUES SOSTENIBLES. Aspectes ambientals considerats

2. Aspectes ambientals

- ✓ Generació d'aigües residuals.
- ✓ Generació de residus/subproductes.
- ✓ Generació d'emissions atmosfèriques: gasos, olors, soroll i contaminació lumínica.

TÈCNIQUES SOSTENIBLES. Aspectes ambientals considerats

3. Eco Concepció dels edificis vitivinícoles.
4. Formació i Comunicació.

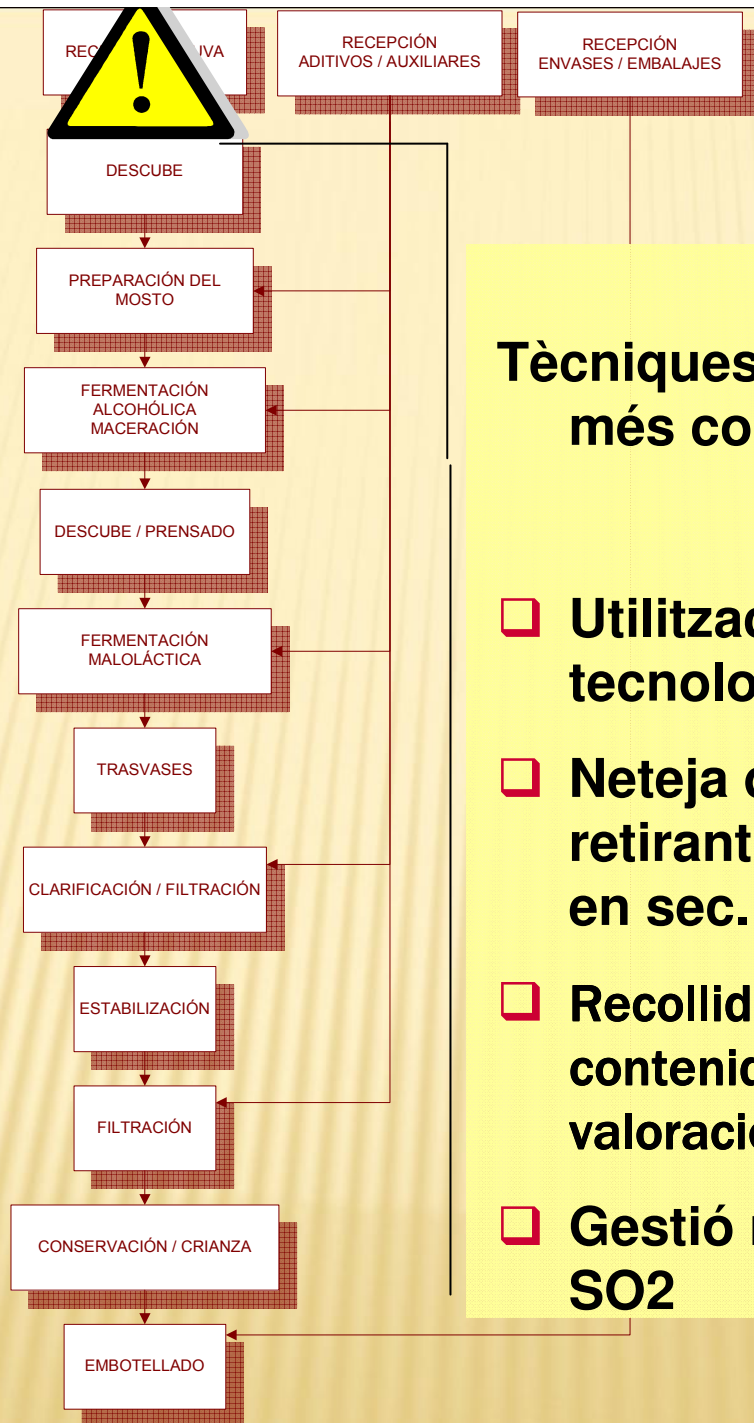
Aspectes ambientals i MTD associades a les etapes

Etapa de premsat

Condicionaments i problemàtica mediambiental

Operació	Aspecte ambiental	Impactes associats	Paràmetres de control
Neteja d'equips i refrigeració	Consum de productes químics	Contaminació de les aigües Generació de residus	Quantitats consumides de productes químics
	Consum de aigua	Consum de recursos naturals	Volum d'aigua consumit
	Generació d'aigües residuals	Contaminació de les aigües	Volum abocat, DQO, SS, N, P, pH, Conductivitat de les aigües abocades
Funcionament	Consum d'energia elèctrica	Efecte hivernacle Contaminació de l'aire	Consum d'electricitat
	Consum d'energia tèrmica	Consum de recursos naturals	Consum de combustible
	Generació de residus de Brisa	Generació de residus	Quantitat generada

PREMSAT

Tècniques ambientalment més correctes a realitzar:

- Utilització racional de les tecnologies de premsat .
- Neteja de la premsa retirant les restes sòlides en sec.
- Recollida de les brises en contenidors per la seva valoració posterior.
- Gestió responsable del SO₂

Aspectes ambientals i MTD associades a les etapes

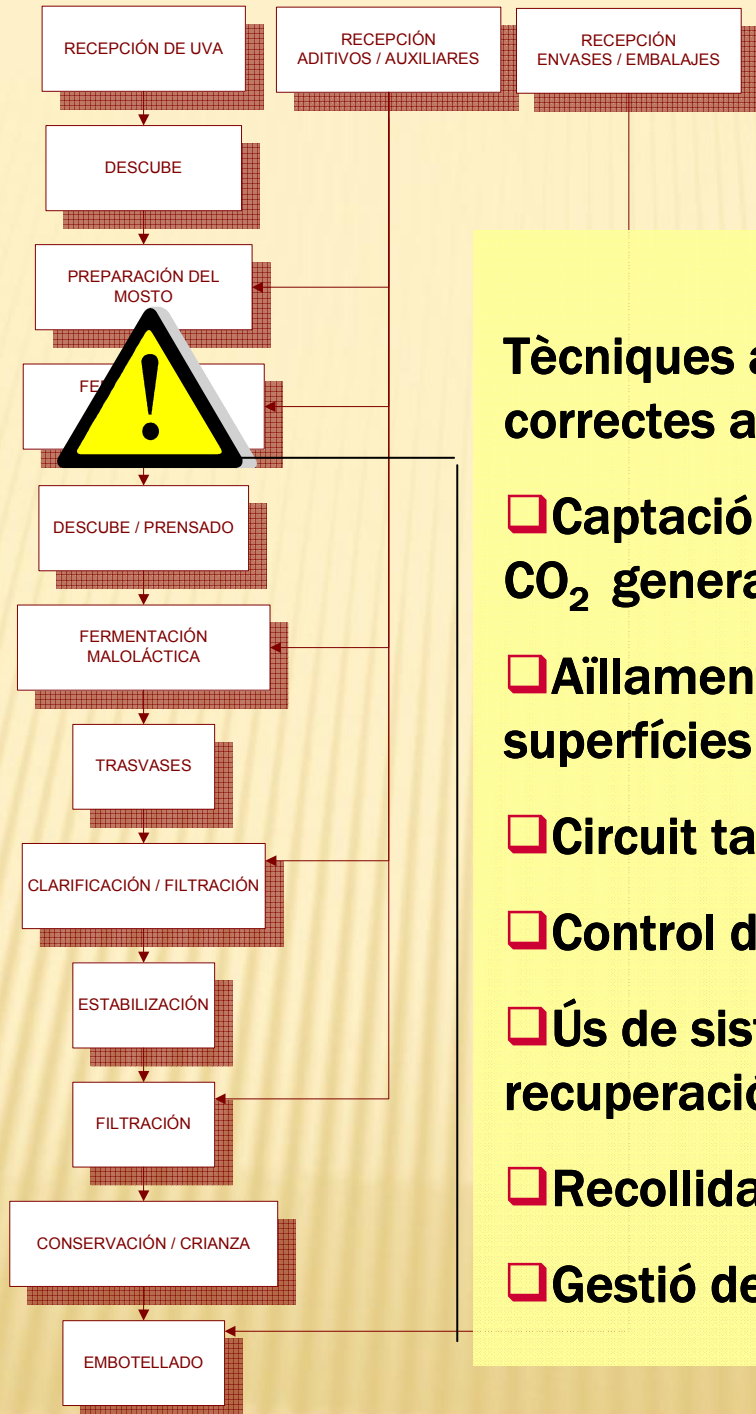
Etapa de fermentació.

Condicionaments i problemàtica mediambiental

Operació	Aspecte ambiental	Impactes associats	Paràmetres de control
Neteja d'equips i refrigeració	Consum de Productes químics	Contaminació de les aigües Generació de residus	Quantitats consumides de productes químics
	Consum de aigua	Consum de recursos naturals	Volum d'aigua consumit
	Generació d'aigües residuals	Contaminació de les aigües	Volum abocat, DQO, SS, N, P, pH, Conductivitat
Funcionament	Consum d'energia elèctrica	Efecte hivernacle Contaminació de l'aire	T ^a de fermentació Consum d'electricitat
	Consumo d'energia tèrmica	Consum de recursos naturals	Consum de combustible
	Generació de residus de Lies i fangs	Generació de residus	quantitat generada
	Generació de gasos Desprendiment de CO ₂	Efecte hivernacle	Sucre residual

FERMENTACIÓ

Tècniques ambientalment més correctes a realitzar:

- Captació i/o recuperació del CO₂ generat
- Aïllament tèrmic de superfícies
- Circuit tancat de refredament
- Control de la terbolesa
- Ús de sistemes de recuperació d'energia tèrmica
- Recollida de mares
- Gestió de les fermentacions

Aspectes ambientals i MTD associades a les etapes

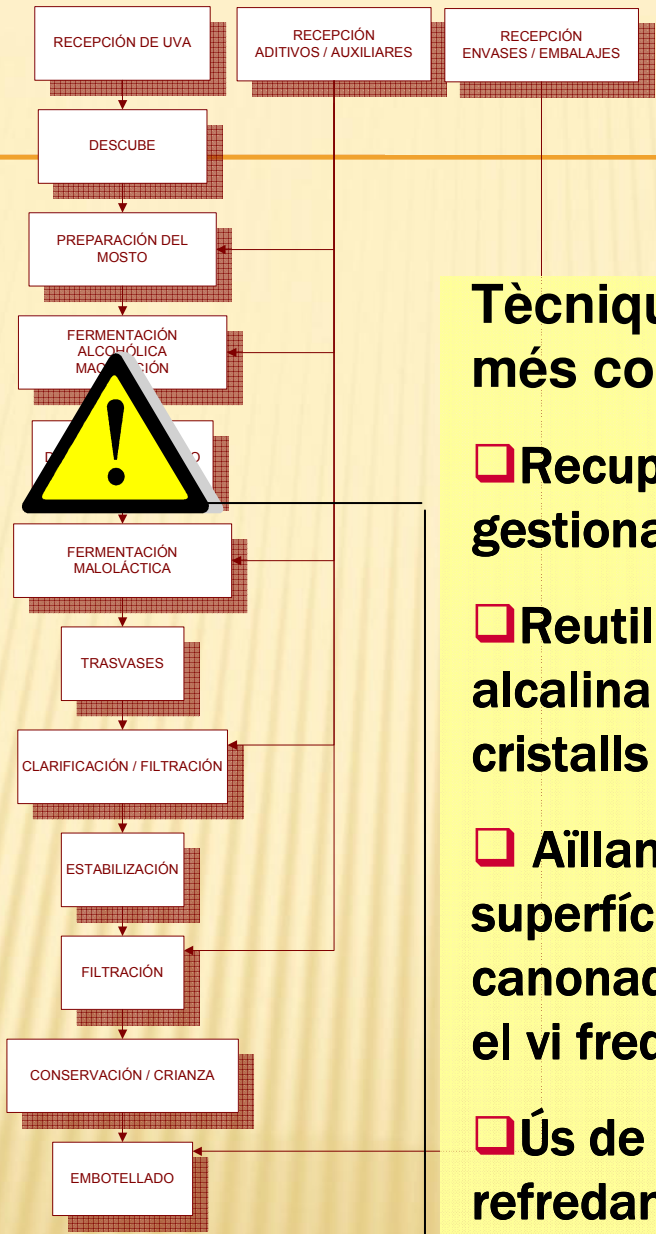
Etapa d'estabilització tartàrica.

Condicionaments i problemàtica mediambiental

Operació	Aspecte ambiental	Impactes associats	Paràmetre de control
Neteja d'equips	Consum de productes químics	Contaminació de les aigües Generació de residus	Quantitats consumides de productes químics
	Consum de aigua	Consum de recursos naturals	Volum d'aigua consumit
	Generació d'aigües residuals	Contaminació de les aigües	Volum abocat, DQO, SS, N, P, pH, conductivitat
Funcionament	Consum de productes enològics	Contaminació de les aigües Generació de residus	Quantitats consumides de productes
	Consum d'energia elèctrica	Elevat consum d'electricitat	Tª conservació
	Consum d'energia tèrmica	Consum de recursos naturals	Consum de combustible
	Generació de residus de Bitartrats i tartrats	Generació de residus	Quantitat de residus generats
	Generació de olors:	Contaminació de l'aire	Queixes rebudes

ESTABILITZACIÓ TARTÀRICA

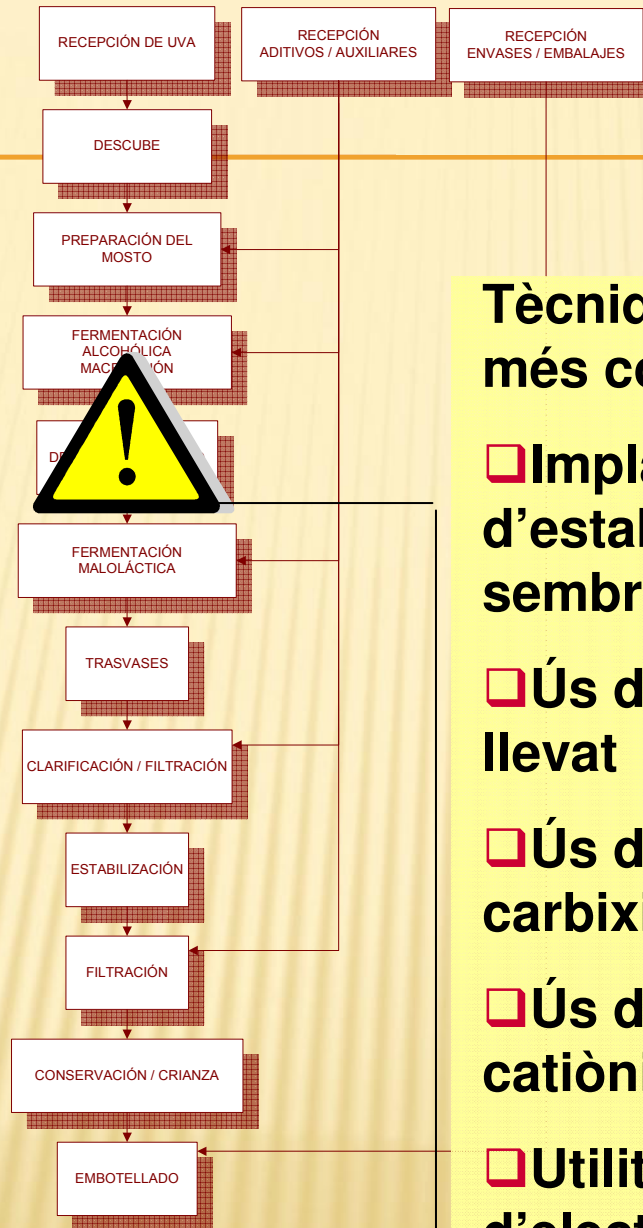

Tècniques ambientalment més correctes a realitzar:

- Recuperació del bitartrat per gestionar-lo com subproducte
- Reutilització de la solució alcalina d'arrosseigament dels cristalls de tartrat.
- Aïllament tèrmic de superfícies de dipòsits i canonades per on circuli el vi fred
- Ús de sistemes de refredament ràpid del vi (ultrarrefrigerants).

ESTABILITZACIÓ TARTÀRICA

Tècniques ambientalment més correctes a realitzar:

- Implantació de sistemes d'estabilització a base de sembra de microcristalls
- Ús de manoproteïna de llevat
- Ús de carbiximetilcel·lulosa.
- Ús de resines de bescanvi catiònic.
- Utilització de la tècnica d'electrodiàlisi

MTDs génériques

Estalvi i Gestió de l'energia

- ✓ Instal·lació de comptadors per sectors.
- ✓ Aïllament tèrmic de superfícies i canonades.
- ✓ Ús de sistemes de recuperació i emmagatzemen d'energia tèrmica.
- ✓ Restringir l'ús de motors i bombes. Variadors de velocitat.
- ✓ Revisar el tipus de combustible fòssil utilitzat.
- ✓ Implementar energies alternatives: solar, geotèrmica de baixa intensitat, eòlica, biomassa...

Gestió òptima de l'aigua

- ✓ Instal·lació de cabalímetres. Registre del consum d'aigua per sectors.
- ✓ Disseny d'instal·lacions. Fàcil neteja.
- ✓ Múltiple us de l'aigua i de la química.
- ✓ Xarxa separada d'aigües. Recollida i ús de l'aigua de pluja.
- ✓ Gestió del sistema de tractament d'aigües residuals.

Minimitzar la generació de residus

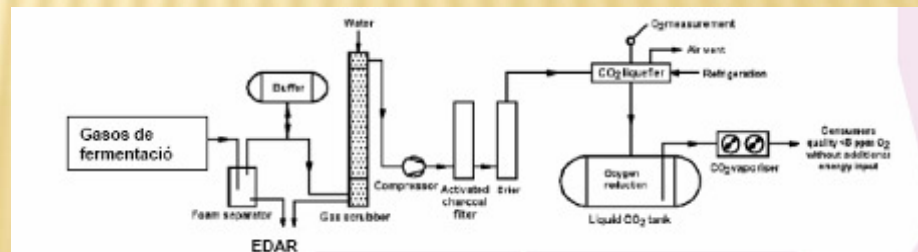

- ✓ Prevenció
- ✓ Reducció
- ✓ Reutilització
- ✓ Reciclatge/Recuperació
- ✓ Compostatge de sòlids orgànics i llots.

Emissions a l'atmosfera

- ✓ Avaluació de les emissions de gasos
  - Emissió de CO₂ durant la Fermentació alcohòlica i Malolàctica.
  - Emissions degudes al procés de combustió per obtenir energia.
  - Transport de mercaderies necessàries per l'activitat.
- ➡ Reducció de la petjada de carboni. Balanç negatiu
- ✓ Olor
- ✓ Soroll
- ✓ Contaminació lumínica

Eco concepció d'edificis

- ✓ Disseny d'instal·lacions integrades i versàtils.
- ✓ Orientació nord. Llum natural.
- ✓ Materials naturals, reciclats o reciclables.
- ✓ Gravetat.
- ✓ Utilitzar graves per mantenir la humitat.
- ✓ Vegetació per atenuar els efectes de la insolació.

Com utilitzar la guia

Planificació i organització

Avaluació del celler

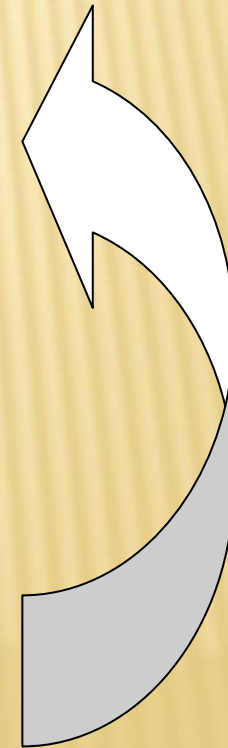
Dades d'avaluació i
identificació de l'opció

Estudi de viabilitat

Implementació

Seguiment

Moltes gràcies

Joana Viñas Poch

joana.vinas.poch@gmail.com